

MUHASEBE MESLEK MENSUPLARININ BAĞIMSIZ DENETİME BAKIŞ AÇILARININ KARŞILAŞTIRMALI OLARAK İNCELENMESİ: BATI AKDENİZ BÖLGESİ ÖRNEĞİ*

COMPERATIVE INVESTIGATION OF THE OVERVIEW OF ACCOUNTING PROFESSIONAL AUDITORS TO INDEPENDENT AUDIT: EXAMPLE OF WEST MEDITERRANEAN REGION

İsmail BEKÇİ

Süleyman Demirel Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü
(ismailbekci@sdu.edu.tr)
ORCID: 0000-0002-9861-737X

Ali APALI

Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Zeliha Tolunay Uygulamalı Teknoloji ve İşletmecilik Yüksekokulu,
Muhasebe ve Finansal Yönetim Bölümü
(aapali@mehmetakif.edu.tr)
ORCID: 0000-0002-3521-0150

Özge ÖZLEMİŐ ÖZEN

Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muhasebe ve Finansal Yönetim A.B.D
(ozgggee@hotmail.com)
ORCID: 0000-0001-6698-5103

ÖZ

6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun yürürlüğe girmesinden sonra önemi artan bağımsız denetimin, muhasebe meslek mensuplarınca doğru algılanması önem arz etmektedir. Bu doğrultuda araştırmanın amacı, Batı Akdeniz Bölgesi'nde (Burdur, Antalya, Isparta) faaliyet gösteren muhasebe meslek mensuplarının bağımsız denetime bakış açılarının karşılaştırmalı olarak araştırılması olarak belirlenmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak anket yöntemi kullanılmış olup Batı Akdeniz Bölgesi'nde faaliyet gösteren toplam 208 meslek mensubuna tanımlayıcı ve bağımsız denetim ile ilgili sorular sorulmuştur. Veriler analiz edilmiş olup, anketten elde edilen verilere, frekans dağılımı, tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ve Post hoc testleri uygulanmıştır. Araştırma sonucunda, meslek mensuplarının bağımsız denetime bakış açıları, mesleği icra ettikleri illere göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiş olup, araştırmanın 13 hipotezi kabul edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: T Bağımsız Denetim, Muhasebe Meslek Mensupları, Batı Akdeniz Bölgesi

* Bu çalışmanın özeti 4. Lisansüstü İşletme Öğrencileri Sempozyumunda sözlü olarak sunulmuş ve sonrasında güncellenerek genişletilmiştir.

ABSTRACT

It is important that independent auditing, which has gained importance after the Turkish Commercial Code No. 6102 entered into force, is perceived correctly by professional accountants. The purpose of this research in that context is to study the views of accounting people working in the Western Mediterranean Region (Burdur, Antalya, Isparta) on independent audit. The questionnaire method was used as the data collection tool and a total of 208 professional members working in the Western Mediterranean Region were asked questions about descriptive and independent audit. The data were analyzed and the frequency distribution, one-way analysis of variance (ANOVA) and Post hoc tests were applied to the data obtained from the questionnaire. As a result of the study, it was determined that there was a statistically significant difference between the professional viewpoints of the independent audit depending on the provinces where they practice the profession and 13 hypotheses of the study was accepted.

Keywords: Independent Audit, Accounting People, The Western Mediterranean Region

1. Giriş

Denetim, işletme bilgilerinin doğruluğunu, mevzuata uygunluğunu, işletme faaliyetleri sonucunda ortaya çıkan durumun birbiri ile bağdaşıp bağdaşmadığını araştıran bir süreçtir. Bu süreçte ortaya çıkan en önemli kavram, bağımsız denetimdir. Denetim kavramı, geniş ve kapsamlı bir şekilde tanımlanması gerekirse "bir kurum ya da kuruluşun plan, proje, program işleyişini ve çıktılarının belirlenmiş standartlara uygunluğunu araştırma ve elde edilen bulguların objektif bir şekilde değerlendirilerek ilgili taraflara iletilmesi sürecidir" (Çapal, 2017: 4). Denetim yönetmeliğinde Bağımsız Denetim kavramı, finansal tablo ve diğer finansal bilgilerin, finansal raporlama standartlara uygunluğu ve doğruluğu hususunda, makul güvence sağlayacak yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtlarının elde edilmesi amacıyla denetim standartlarında öngörülen gerekli bağımsız denetim tekniklerinin uygulanarak defter, kayıt ve belgeler üzerinden denetlenmesi ve değerlendirilerek rapora bağlanması olarak tanımlanmıştır (Bağımsız Denetim Yönetmeliği Md. 4).

Amerika Birleşik Devletleri'nde ve bazı Avrupa ülkelerinde ortaya çıkan finansal skandallar, bilgi kullanıcılarının güven problemleri yaşamasına neden olmuştur. Bu güven kayıplarını telafi etmek amacıyla başta ABD olmak üzere birçok ülke, bağımsız denetimle ilgili birtakım düzenlemeler yapmıştır. Kanunların hazırlanmasından bağımsız denetimi ve gözetimini yapacak olan kurumların belirlenmesine kadar birçok alanda ortaya çıkan bu gelişmeler, Türkiye'de de birtakım değişimlerin yapılması gerekliliğini ortaya çıkarmıştır. Bu amaçla TTK yeniden gözden geçirilmiş özellikle sermaye şirketlerine yapılacak bağımsız denetim üzerinde durulmuş, Kamu Gözetimi ve Muhasebe Denetim Standartları kurumu kurulmuştur. Bütün yetkiler bu kurumda toplanmış, bağımsız denetim yönetmeliği ile meslek mensuplarına bağımsız denetçi olma imkânı sağlamıştır.

Bu araştırmada Burdur, Isparta ve Antalya illerinde faaliyet gösteren muhasebe meslek mensuplarının bağımsız denetime bakış açılarının karşılaştırmalı olarak araştırılması amaçlanmıştır. Araştırmanın giriş kısmını izleyen ikinci kısımda literatürde bağımsız denetimle ilgili yapılan çalışmalara, üçüncü kısımda araştırmının bulgularına ve son kısmında ise sonuç ve değerlendirmeye yer verilmiştir.

2. Literatür Taraması

Literatürde denetim ve bağımsız ile ilgili birçok çalışma bulunmakla birlikte bu çalışmalardan bazıları sıralanmıştır.

Acar, Senal, Usul (2011) çalışmalarında, Oxley Yasası ve Finansal Raporlama Konseyi tarafından belirlenen denetim kalite kriterleri doğrultusunda Türkiye'deki bağımsız denetimin kalitesi ile ilgili bir değerlendirme yapmayı amaçlamışlardır. Araştırmada denetim firmalarının denetim personeline yeterli eğitim desteği verdiği, denetim firmalarının denetim dışı hizmet gelirinin denetim gelire oranla yüksek olduğu, denetçilerin denetim süreci içinde daha önceki denetçilerin düzenlediği raporları dikkate aldığı ancak kuruluşların çoğunun denetim standartları hakkındaki bilgi düzeylerinin yetersiz olduğu, kalite güvence sistemi oluşturmadıkları ve yayınlanan denetim raporlarının kamuoyunu aydınlatma konusunda yetersiz kaldığı tespit edilmiştir.

Güler (2011), Türkiye'de faaliyet gösteren bağımsız denetim firmalarının uluslararası denetim standartları ve kurumsal yönetim uygulamaları ile ilgili görüşlerini tespit etmeyi amaçlamıştır. Araştırmada bağımsız denetim konusunda yeterli düzenlemelerin olmaması ulusal bazda ve uluslararası bazda faaliyet gösteren bağımsız denetim firmaları ile arasında uygulama ve görüş farklılıkları olduğu sonucuna varılmıştır.

Özulucan, Keleş, Arslan (2013), muhasebe meslek mensuplarının 14 Şubat 2011 tarih ve 27864 sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren 6102 sayılı TTK'daki bağımsız denetimle ilgili düzenlemeler ve KGK tarafından denetçilerin yetkilendirme sürecine yönelik yapılan düzenlemeler hakkındaki görüşlerini tespit etmeyi amaçlamışlardır. Araştırma sonucunda meslek mensupları, denetçilik için sınav şartının olmasına ve 15 yıllık mesleki tecrübenin aranmasına katılmadıklarını bunun yanında TTK'nın bağımsız denetime yönelik düzenlemelerini ve KGK'nın denetçi yetkilendirmesine yönelik düzenlemelerinin denetim kalitesinin artırdığına katıldıklarını belirtmişlerdir.

Özçelik, Şenol ve Aktürk (2014), muhasebe meslek mensuplarının bağımsız denetim alanındaki güncel gelişmeler bakış açıları ve farkındalıklarını ortaya koymaya amaçlamışlardır. Çalışma sonucunda, VUK ve TMS/TFRS arasındaki farklılıklar, kayıt dışı ekonomi, yeterli bağımsız denetim kuruluşunun olmaması ve bağımsız denetçilerin mesleki yeterliliklere sahip olmamaları, işletme sahiplerinin sürece gösterdikleri direnç muhasebe meslek mensupları tarafından bağımsız denetimde karşılaşılabilecek sorunlar olarak tespit edilmiştir.

Güngörmüş, Ergin, Coşkun (2014), KOBİ'lerin bağımsız denetime yaklaşımlarını etkileyen faktörleri ortaya koymayı amaçlamışlardır. Çalışma sonucunda bir büyüme stratejisi izleyen işletmeler bağımsız denetime olumlu yaklaştığı ortaya çıkmıştır.

Kardeş Selimoğlu, Yeşilçelebi (2014), denetim mesleğinde aidiyet duygusunun bağımsız denetim kalitesine etkisini belirlemeyi amaçlamışlardır. Araştırmanın sonucunda, mesleki aidiyetin bağımsız denetim kalitesini olumlu yönde etkilediği görülmüştür.

Uyar, Özdemir (2015), Antalya ilindeki Organize Sanayi Bölgesi'nde faaliyet gösteren şirketlerin bağımsız denetime bakış açılarına tespit etmeyi amaçlamışlardır. Araştırma sonucunda, işletmeler bağımsız denetimi yeteri kadar önemsememekte, denetimi yasal bir zorunluluk olarak görmekte, şirketlerin aile şirketi olmasından dolayı kapalı bir politika izlemekte, yasal zorunluluk dışında bütçe ayıramamakta, mevzuat karmaşası yaşamakta olduğu bağımsız denetimin işletme

yöneticileri ve çalışanlar tarafından tam olarak anlaşılmadığı görülmüştür.

Dölen (2015), Ankara ilinde faaliyet gösteren muhasebe meslek mensuplarının denetimin bağımsızlığı hakkındaki düşüncelerine ve bağımsız denetime duydukları güven duygusunu ortaya koymayı amacıyla yaptıkları araştırmada; mesleki unvan ile denetime duyulan güven faktörü arasında istatistiksel olarak bir ilişki çıkarken, denetim bağımsızlığı algısı ile bir bağıntısı çıkmamıştır. Mesleki unvanlar açısından bakıldığında YMM'lerin SMMM'lere oranla denetime güven algılarını daha çok olduğu ve denetim faaliyetlerini daha güvenilir bulduğu saptanmıştır. Bağımsız denetçi olanların olmayanlara oranla denetimin bağımsızlığı algısının daha fazla olduğu ve fiilen bağımsız denetçi mesleğini gerçekleştiren meslek mensuplarının yasal düzenlemeler ve yaptırımlar hakkında daha çok bilgiye sahip olduğu tespit edilmiştir.

Sağlar, Yüce (2015), bağımsız denetime geçiş sürecinde bağımsız denetçi adayı olarak kabul edilen SMMM'lerin bağımsız denetçi olarak yetkilendirilmesini yapmakta olan KGK'dan beklentilerini tespit etmeyi amaçlamışlardır. Araştırma sonucuna göre, gözetim yetkisinin TÜRMOB'a verilmesi gerektiğini düşünen meslek mensupları KGK'ya da karşı çıkmamaktadır. Bağımsız denetim firması ve denetçilerin taşınması gereken özelliklerin tespiti, bağımsız denetçi eğitimleri, firma ve denetçi takibinin KGK tarafından üstlenilmesi gerektiğine inanmaktadırlar. Bununla beraber bağımsız denetçilik unvanını sınavsız alma beklentileri olduğu sonucuna da ulaşılmıştır.

Demir, Çiçekay, Arslan ve Arslan (2016), bağımsız denetim yetkisine sahip SMMM'lerin bağımsız denetçilik faaliyetlerine ait düşüncelerini ve bağımsız denetçilik mesleğine bakış açılarını tespit etmeyi amaçlamışlardır. Araştırma sonucunda, meslek mensupları denetçi olarak yetkilendirilmenin KGK tarafından yapılan sınav ile olmasından rahatsız olmakta, iş yükünün SMMM'ye göre az gelirden ve toplumdaki imajının yüksek olması ifadesine de destek vermişlerdir.

Arıkboğa, Şişmanoğlu (2016), Türkiye'de bağımsız denetimde mesleki yargı kullanımına ilişkin bağımsız denetçilerin görüşlerini belirlemeyi amaçlamışlardır. Araştırma sonucunda, denetçilerden denetim süreci boyunca kamu yararını gözetecek etik kurallara bağlı kalmaları ve itibarlarını etkileyecek durumlardan uzak durmaları beklenmektedir. Ayrıca BDS'lerin genel olarak denetçi açısından yeterli ama denetlenen tarafından yeterince bilinmediğinden mesleki odalar tarafından BDS'ler kapsamında eğitim verilmesinin faydalı olacağını belirtmişlerdir.

Cengiz, Dinç, Güngör (2017) yaptıkları çalışmada, 2010-2014 yılları arasında Borsa İstanbul imalat sektöründe faaliyette bulunan 90 şirketin verilerini kullanarak bağımsız denetim kalitesinin finansal performans üzerindeki etkisini tespit etmeyi amaçlamışlardır. Araştırma sonucunda, bağımsız denetim kalitesinin finansal performans üzerinde olumlu etkiye sahip olduğu, denetim kalitesiyle birlikte finansal performansın da arttığı tespit edilmiştir.

Literatürde bu çalışmaları çoğaltmak mümkündür. Ancak literatür taramaları sonucunda bağımsız denetim hakkında Batı Akdeniz'de yapılan bir adet çalışma tespit edilmiştir. Ancak daha önce yapılan çalışmanın amacı güncel gelişmeler üzerine kurulu iken, devam eden kısımda uygulaması bulunan bu çalışma ise aynı bölgedeki meslek mensuplarının iller bazında bağımsız denetime bakış açıları arasındaki farklılığın olup olmadığının karşılaştırılması olarak araştırılmasını amaçlamıştır. Dolayısıyla hem amaç hem ölçek, hem de elde edilen sonuçlar bakımından literatürde bulunan çalışmalardan farklı olup, iller bazında bağımsız denetime bakış açılarının meslek mensupları bazında karşılaştırmalı olarak incelenmesi çalışmanın özgünlüğünü ortaya

koymakta ve bu durum bahsedilen bölge ile ilgili bulguların literatüre katkısını ifade etmektedir.

3. Muhasebe Meslek Mensuplarının Bağımsız Denetime Bakış Açıları Üzerine Yapılan Anket Bulgularının Değerlendirilmesi

Bu başlık altında araştırmanın amacı, konusu, evren-örneklem, yöntem hipotezlerin analizi gibi başlıklar yer almaktadır.

3.1. Araştırmanın Konusu ve Amacı

6102 Sayılı TTK'dan sonra önemi artan bağımsız denetimin meslek mensupları tarafından anlaşılması ve uygulanması bağımsız denetimin geleceği üzerinde etkili olacaktır. Bu nedenle araştırmanın konusu bağımsız denetim olarak belirlenirken, araştırmanın amacı ise; Burdur, Isparta ve Antalya illerinde faaliyet gösteren muhasebe meslek mensuplarının bağımsız denetime bakış açılarını karşılaştırmalı olarak ortaya koymaktır.

3.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evreni Batı Akdeniz Bölgesi'nde serbest (bağımsız) olarak faaliyet gösteren meslek mensuplarının tamamıdır. 2019 yılı TÜRMÖB üye istatistiklerine göre bağımsız çalışan meslek mensupları; Antalya'da 1.620, Isparta'da 209 ve Burdur'da 146'dır. %10 hata payı ile üç ilde faaliyet gösteren toplam 1.975 evrenden 92'sinin örnekleme temsil kabiliyetinin olduğu hesaplanmıştır (www.surveysystem.com). Bu nedenle evren içerisinde tesadüfi olarak seçilen toplam 208 meslek mensubuna ulaşılmıştır.

3.3. Araştırmanın Yöntemi

Finansal raporları üreten ve bu raporları bilgi kullanıcılarına ileten birim, muhasebe birimi olduğu için muhasebe meslek mensuplarının bağımsız denetim ile ilgili görüşleri önem arz etmektedir. Bundan dolayı araştırmada hedef kitle olarak meslek mensupları seçilmiştir. Araştırma kapsamına Batı Akdeniz Bölgesi'nde faaliyet gösteren meslek mensupları seçilmiş olup, veri toplama aracı olarak da anket yöntemi uygulanmıştır. Araştırmada uygulanan anket soruları hazırlanırken, Enderoğlu'nun (2016) ve Özçelik, Şenol ve Aktürk'ün (2014) çalışmalarından faydalanılmıştır. Anket, 6 demografik soru, 6 bağımsız denetim ve denetçilik hakkında ve 13'ü ise muhasebe denetimi ile ilgili olmak üzere toplam 25 sorudan oluşmuştur. Ancak sonradan bir soruda hata tespit edildiği için bağımsız denetim ile ilgili 1 soru çalışmadan çıkarılmıştır. Araştırmadaki soruların ilk iki kısmı çoktan seçmeli, üçüncü kısmı ise likert ölçeği ile hazırlanmıştır.

Araştırma kapsamında verilerin analizinde SPSS 20.0 istatistik programı kullanılmıştır. Elde edilen bulguların demografik özellikleri tablolaştırılırken frekans-yüde dağılımlarından yararlanılmıştır. Ayrıca güvenilirlik analizi ve meslek mensuplarının ifadelerine ait görüşlerinde farklılık olup olmadığını tespit etmek amacıyla one way anova analizi kullanılmıştır. Ankete yapılan güvenilirlik analizinde Cronbach's Alpha katsayısı 0,920 olarak hesaplanmıştır.

Cronbach's Alpha katsayısı sorular arasında uyum değerini ifade etmektedir. Bu değer 0,70 ve üstünde bir değer olması anketin güvenilir olduğunu göstermektedir (Özuluçan, vd., 2016: 33). Anket çalışmasında hesaplanan 0,920 değerinin kabul edilen değer olan 0,70'in üstünde bir değer olması anket güvenilirliğinin oldukça yüksek olduğunu göstermektedir.

3.4. Araştırma Verilerinin Analizi

Araştırma amacına uygun olarak oluşturulan araştırma hipotezleri şu şekilde sıralanmaktadır;

H₁: Meslek mensuplarına göre finansal raporların doğru, tarafsız ve güvenilir bir şekilde hazırlanmasında muhasebe denetiminin etkisi illere göre farklılık göstermektedir.

H₂: Meslek mensuplarına göre gerçeğe uygun belgelerin hazırlanmasında muhasebe denetiminin etkisi illere göre farklılık göstermektedir.

H₃: Meslek mensuplarına göre işletme üzerinde ortaya çıkması muhtemel olumsuzlukların erken tespit edilmesinde muhasebe denetiminin etkisi illere göre farklılık göstermektedir.

H₄: Meslek mensuplarına göre muhasebe denetimin etkinliğinin yasal düzenlemeler ile artması illere göre farklılık göstermektedir.

H₅: Meslek mensuplarına göre gerçeğe uygun belgelerin hazırlanmasında muhasebe denetiminin etkisi illere göre farklılık göstermektedir.

H₆: Meslek mensuplarına göre denetim konusunda çalışmalardan sorumlu kurumların (TÜRMOB, KGK, Maliye) birbirleri ile uyumlu bir şekilde çalışmasında muhasebe denetiminin etkisi illere göre farklılık göstermektedir.

H₇: Meslek mensuplarına göre Türkiye’de muhasebe denetimi çalışmalarının yeterince etkin olmasında muhasebe denetiminin etkisi illere göre farklılık göstermektedir.

H₈: Meslek mensuplarına göre mükelleflerin haklarının korunmasında muhasebe denetiminin etkisi illere göre farklılık göstermektedir.

H₉: Meslek mensuplarına göre, muhasebe ilke ve kurallarının tam olarak uygulanmasına neden olmasında muhasebe denetiminin etkisi illere göre farklılık göstermektedir.

H₁₀: Meslek mensuplarına göre, muhasebe denetimi ile ilgili eğitimlerin yeterli olmaması illere göre farklılık göstermektedir.

H₁₁: Meslek mensuplarına göre mesleki deneyimin muhasebe denetimi üzerinde etkisinin olması illere göre farklılık göstermektedir.

H₁₂: Meslek mensuplarına göre, muhasebe denetimine yönelik düzenlemelerde meslek mensuplarının görüşlerine başvurulmasının gerekliliği illere göre farklılık göstermektedir.

H₁₃: Meslek mensuplarına göre, muhasebe denetimi konusunda meslek mensuplarının gerektiği kadar özeni göstermeleri illere göre farklılık göstermektedir.

Yapılan analizlerde meslek mensuplarının cinsiyetleri, yaşları, eğitimleri, unvanları ve mesleki çalışma yıllarına ilişkin ve bağımsız denetim konusuna bakış açılarına dair elde edilen verilerin frekans ve yüzde dağılımları sırasıyla aşağıdaki gibidir.

Tablo 1. Ankete Katılanların Cinsiyete Göre Dağılımları

Cinsiyet		Frekans	Yüzde
	Kadın	51	24,5
	Erkek	157	75,5
	Toplam	208	100

Tablo 1'e göre ankete katılan meslek mensuplarının % 24,5'i kadın, % 75,5'i erkektir. Mesleği icra eden erkek sayısının kadın sayısına göre fazla olduğu ve erkek meslek mensuplarının kadınlara göre daha fazla muhasebe mesleğini tercih ettiği anlaşılmaktadır.

Tablo 2. Ankete Katılanların Yaşa Göre Dağılımları

Yaş		Frekans	Yüzde
	21-30	64	30,8
	31-40	75	36,1
	41-50	49	23,6
	51-60	17	8,2
	60+	3	1,4
	Toplam	208	100

Tablo 2'ye göre ankete katılanların % 30,8'i 21-30 yaş aralığında, % 36,1'ini 31-40 yaş aralığında, % 23,6'sı 41-50 yaş aralığında, % 8,2'si 51-60 yaş aralığında ve % 1,4' 60 ve üzeri yaş aralığındadır. Verilere göre meslek mensuplarının büyük çoğunluğunun genç nüfustan oluştuğu anlaşılmaktadır.

Tablo 3. Ankete Katılanların ğrenim Düzeyine Göre Dağılımları

Eğitim Durumu		Frekans	Yüzde
	Lise	23	11,1
	nlisans	32	15,4
	Lisans	128	61,5
	Yüksek Lisans	25	12
	Toplam	208	100

Tablo 3'e göre ankete katılanların % 11,1'i lise, % 15,4' nlisans, % 61,5'i lisans, % 12'si ise yüksek lisans mezunudur. ğrenim düzeylerine göre dağılım incelendiğinde lisans mezunları en yüksek orana sahip olurken lise mezunları en düşük orana sahip olmuştur.

Tablo 4'e göre ankete katılan meslek mensuplarının % 77,4' SMMM, % 2,4' YMM, % 1,14' bağımsız denetçi unvanına sahip olup, % 18,8'i ise diğer kategorisindedir. Ankete katılan meslek mensuplarından en yüksek oran SMMM unvanına ait olduğu saptanmıştır.

Tablo 4. Ankete Katılanların Unvana Göre Dağılımları

Meslek Mensubu Unvanı		Frekans	Yüzde
	SMMM	161	77,4
	YMM	5	2,4
	Bağımsız Denetçi	3	1,14
	Diğer	39	18,8
	Toplam	208	100

Tablo 5. Ankete Katılanların Mesleki Tecrübe Yıllarına Göre Dağılımı

Meslekteki Tecrübe		Frekans	Yüzde
	1 Yıldan Az	5	2,4
	1-5	54	26
	6-10	62	29,8
	11-15	32	15,4
	16-20	25	12
	20 Yıldan Fazla	30	14,4
	Toplam	208	100

Tablo 5'e göre ankete katılan meslek mensuplarının % 2,4'ü 1 yıldan az, % 26'sı 1-5 yıl arasında, % 29,8'i 6-10 yıl arasında, % 15,4'ü 11-15 yıl arasında, % 12'si 16-20 yıl arasında, % 14,4'ü 20 yıl ve üzeri mesleki tecrübeye sahiptir. 6-10 yıl arasında tecrübeye sahip meslek mensupları en yüksek yüzdeye sahip olurken en düşük yüzdeye 1 yıldan az tecrübeye sahip meslek mensupları olduğu ortaya çıkmıştır.

Tablo 6. Ankete Katılanların Mesleği İcra Ettiği İle Göre Dağılımı

Mesleğin İcra Edildiği İl		Frekans	Yüzde
	Antalya	105	50,5
	Burdur	49	23,6
	Isparta	54	26
	Toplam	208	100

Tablo 6'ya göre ankete katılan meslek mensuplarından % 50,5'i Antalya ilinde, % 23,6'sı Burdur ilinde ve % 26'sı Isparta ilinde faaliyet göstermektedir. İller arasında en fazla orana sahip il % 50,5 ile Antalya ili olduğu gözlenmiştir.

Tablo 7'ye göre ankete katılan meslek mensuplarının % 7,7'si denetim uygulamaları hakkında hiç bilgi sahibi olmamış iken, % 32,2'si az, %34,1'i orta, % 23,6'sı iyi ve % 2,4'ünün ise çok iyi seviyede bilgi düzeyine sahip olduğu anlaşılmıştır.

Tablo 7. Ankete Katılanların Bağımsız Denetim Uygulamaları Hakkındaki Bilgi Düzeyi

Bağımsız Denetim Uygulamaları Hakkındaki Bilgi Düzeyi		Frekans	Yüzde
	Hiç	16	7,7
	Az	67	32,2
	Orta	71	34,1
	İyi	49	23,6
	Çok İyi	5	2,4
	Toplam	208	100

Tablo 8. Ankete Katılanların Bağımsız Denetçi Belge Sahipliği

Bağımsız Denetçi Belge Sahipliği		Frekans	Yüzde
	Evet	23	11,1
	Hayır	185	88,9
	Toplam	208	100

Tablo 8'e göre ankete katılan meslek mensuplarından % 11,1'i bağımsız denetçi belgesine sahipken, % 88,9 unun bağımsız denetçi belgesine sahip olmadığı görülmüştür.

Tablo 9. Ankete Katılanların Bağımsız Denetçi Eğitimlerini Vermesi Gereken Kurum

Bağımsız Denetçi Eğitimlerini Vermesi Gereken Kurum		Frekans	Yüzde
	Maliye Bakanlığı	15	7,2
	TÜRMOB	98	47,1
	Kamu gözetim kurumu	79	38,0
	Üniversiteler	16	7,7
	Toplam	208	100

Tablo 9'a göre meslek mensuplarının % 47,1'i bağımsız denetçi eğitimlerinin TÜRMOB tarafından verilmesi gerektiğini düşünmekte ve sırasıyla %38,0'i kamu gözetim kurumunun, % 7,7'si üniversitelerin, son olarak % 7,2'si Maliye Bakanlığı'nın vermesi gerektiğini düşünmektedir.

Tablo 10. Ankete Katılanların Bağımsız Denetçiliğe İlişkin Herhangi Bir Eğitimin Alınması

Bağımsız Denetçiliğe İlişkin Herhangi Bir Eğitimin Alınması		Frekans	Yüzde
	Evet	35	16,8
	Hayır	145	69,7
	Almayı düşünüyorum	20	9,6
	Henüz düşünmüyorum	8	3,8
	Toplam	208	100

Tablo 10'e göre meslek mensuplarının % 69,7 gibi büyük çoğunluğu bağımsız denetçilikle ilgili herhangi bir eğitim almazken %16,8'i eğitim almıştır. %9,6'sı eğitim almayı düşünmekte ve % 3,8'i eğitim almayı henüz düşünmemektedir.

Tablo 11. Denetçilik Mesleğinin İfa Etme İsteği

Denetçilik Mesleğinin İfa Etme İsteği		Frekans	Yüzde
	Evet	39	18,8
	Hayır	108	51,9
	Kararsızım	61	29,3
	Toplam	208	100

Tablo 11'e göre meslek mensuplarının % 51,9'u büyük çoğunluğu denetçilik mesleğini ifa etmeyi düşünmediği % 29,3'ünün kararsız olduğu, % 18,8'i ise mesleği ifa etmeyi düşündüğü görülmüştür.

Aşağıdaki tablolarda ise meslek mensuplarının ankette yer alan ifadelere verdikleri cevaplardan elde edilen veriler seçilip One Way Anova analizi uygulanmış ve bu farklılığın hangi iller arasında olduğunu tespit etmek için Post Hoc testi yapılmıştır.

Tablo 12. H₁ Hipotezi Anova Testi.

Muhasebe Denetiminin	Varyans Kaynağı	N	X	Ss	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F	P
Finansal Raporların Doğru, Tarafsız ve Güvenilir Bir Şekilde Hazırlanmasında Etkisinin Olması	Antalya	105	4,1429	0,69929	174,188	4,897	6,107	0,003
	Burdur	49	3,2974	1,04342				
	Isparta	54	2,9793	0,96150				
	Toplam	208	3,1139	1,01503				

Tablo 12'de muhasebe denetiminin finansal raporların doğru, tarafsız ve güvenilir bir şekilde hazırlanmasında etkisinin olduğu ifadesi üzerine il değişkenine göre bir farklılığın olup olmadığı One Way Anova testi ile analiz edilmiştir. Analiz sonucuna göre $F = 6,107$; $p = 0,003 < 0,05$ olduğu için **H₁ hipotezi kabul edilmiştir**. Dolayısıyla muhasebe denetiminin finansal raporların doğru, tarafsız ve güvenilir bir şekilde hazırlanmasında etkisinin olduğu ifadesi il değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu farklılığın hangi iller arasında olduğunu belirlemek için Post-Hoc testi uygulanmıştır. Yapılan çoklu karşılaştırma testlerinden Tukey testi analiz sonuçları tablo 13'de gösterilmiştir.

Tablo 13. H₁ Post Hoc Testi

Muhasebe Denetiminin	Varyans Kaynağı		Ortalamaların Farkı	P
	Finansal Raporların Doğru, Tarafsız ve Güvenilir Bir Şekilde Hazırlanmasında Etkisinin Olması	Antalya	Burdur	0,51020*
Isparta			0,32804	0,076
Burdur		Antalya	-0,51020*	0,003
		Isparta	-0,18216	0,558
Isparta		Antalya	-0,32804	0,076
		Burdur	0,18216	0,558

Analiz sonucuna göre * işareti hangi iller arasında bir farklılık olduğunu göstermektedir.

Tablo 13'de Antalya ilinde faaliyet gösteren muhasebe meslek mensuplarının vermiş olduğu cevapların ortalamaları ve Burdur ilinde faaliyet gösteren muhasebe meslek mensuplarının

vermiş olduğu cevapların arasında anlamlı bir farklılığın olduğu görülmüştür. Anlamlılık düzeyi Burdur ili için $P = 0,003 < 0,05$ değerlerine göre gruplar arasında anlamlı bir fark vardır. Antalya, Isparta illeri arasında anlamlılık düzeyi $P = 0,076 > 0,05$ ve Burdur, Isparta illeri arasında anlamlılık düzeyi $P = 0,558 > 0,05$ değerlerine göre gruplar arasında anlamlı bir fark yoktur.

Tablo 14. H_2 Hipotezi Anova Testi

Muhasebe Denetiminin Gerçeğe Uygun Belgelerin Hazırlanması zerinde Etkisinin Olması	Varyans Kaynağı	N	X	Ss	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F	P
	Antalya	105	4,0000	0,74679	154,750	2,274	3,103	0,047
	Burdur	49	3,6327	1,05463				
	Isparta	54	3,8519	0,85578				
	Toplam	208	3,8750	0,86463				

Tablo 14'de muhasebe denetiminin gerçeğe uygun belgelerin hazırlanması üzerinde etkisinin olduğu ifadesi üzerine il değişkenine göre bir farklılığın olup olmadığı One Way Anova testi ile analiz edilmiştir. Analiz sonucuna göre, $F = 3,103$; $p = 0,047 \leq 0,05$ olduğu için **H_2 hipotezi kabul** edilmiştir. Dolayısıyla muhasebe denetiminin gerçeğe uygun belgelerin hazırlanması üzerinde etkisinin olduğu ifadesi üzerine il değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu farklılığın hangi iller arasında olduğunu belirlemek için Post-Hoc testi yapılmıştır. Yapılan oklu karşılaştırma testlerinden Tukey testi analiz sonuçları tablo 15'de gösterilmiştir.

Tablo 15. H_2 Post Hoc Testi

Muhasebe Denetiminin Gerçeğe Uygun Belgelerin Hazırlanması zerinde Etkisinin Olması	Varyans Kaynağı		Ortalamaların Farkı	P
	Antalya	Burdur	0,36735*	0,037
Isparta		0,14815	0,557	
Burdur	Antalya	-0,36735*	0,037	
	Isparta	-0,21920	0,398	
Isparta	Antalya	-0,14815	0,557	
	Burdur	0,21920	0,398	

Tablo 15'de Antalya ilinin vermiş olduğu cevapların ortalamaları ile ve Burdur ilinin verdiği cevapların arasında anlamlı bir farklılığın olduğu görülmüştür. Anlamlılık düzeyi Burdur ili için $P = 0,037 < 0,05$ değerlerine göre gruplar arasında anlamlı bir fark vardır. Antalya, Isparta illeri arasında anlamlılık düzeyi $P = 0,557 > 0,05$ ve Burdur, Isparta illeri arasında anlamlılık düzeyi $P = 0,398 > 0,05$ değerlerine göre gruplar arasında anlamlı bir fark yoktur.

Tablo 16'da muhasebe denetiminin işletme üzerindeki ortaya çıkması muhtemel olumsuzlukların erken tespit edilmesi ifadesi üzerine il değişkenine göre bir farklılığın olup olmadığı One Way Anova testi ile analiz edilmiştir. Analiz sonucuna göre, $F = 3,487$; $p = 0,032 < 0,05$ olduğu için **H_3 hipotezi kabul** edilmiştir. Dolayısıyla muhasebe denetiminin işletme üzerindeki ortaya çıkması muhtemel olumsuzlukların erken tespit edilmesi ifadesi il değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu farklılığın hangi iller arasında olduğunu belirlemek için

Post-Hoc testi yapılmıştır. Yapılan çoklu karşılaştırma testlerinden Tukey testi analiz sonuçları tablo 17'de gösterilmiştir.

Tablo 16. H₃ Hipotezi Anova Testi

Muhasebe Denetiminin İşletme Üzerinde Ortaya Çıkması Muhtemel Olumsuzlukların Erken Tespit Edilmesi	Varyans Kaynağı	N	X	Ss	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F	P
	Antalya	105	3,9714	0,64237	150,231	2,471	3,487	0,032
	Burdur	49	3,5918	1,13502				
	Isparta	54	3,9074	0,87456				
	Toplam	208	3,8654	0,85191				

Tablo 17. H₃ Post Hoc Testi

Muhasebe Denetiminin İşletme Üzerindeki Ortaya Çıkması Muhtemel Olumsuzlukların Erken Tespit Edilmesi	Varyans Kaynağı		Ortalamaların Farkı	P
	Antalya	Burdur		0,37959*
Isparta			0,06402	0,893
Burdur	Antalya		-0,37959*	0,026
	Isparta		-0,31557	0,141
Isparta	Antalya		-0,06402	0,893
	Burdur		0,31557	0,141

Tablo 17'de Antalya ilinin vermiş olduğu cevapların ortalamaları ile Burdur ilinin verdiği cevapların arasında anlamlı bir farklılığın olduğu görülmüştür. Anlamlılık düzeyi Burdur ili için $P=0,026 < 0,05$ değerlerine göre gruplar arasında anlamlı bir fark vardır. Antalya, Isparta illeri arasında anlamlılık düzeyi $P=0,893 > 0,05$ ve Burdur, Isparta illeri arasında anlamlılık düzeyi $P=0,141 > 0,05$ değerlerine göre gruplar arasında anlamlı bir fark yoktur.

Tablo 18. H₄ Hipotezi Anova Testi

Muhasebe Denetiminin Etkinliğinin Yasal Düzenlemeler ile Artırılması	Varyans Kaynağı	N	X	Ss	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F	P
	Antalya	105	3,7143	0,81706	190,764	3,873	4,338	0,014
	Burdur	49	3,3265	1,19701				
	Isparta	54	3,8519	0,91954				
	Toplam	208	3,6587	0,95998				

Tablo 18'de muhasebe denetiminin etkinliği yasal düzenlemeler ile arttığı ifadesi il değişkenine göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığı analiz edilmiştir. buna göre, $F=4,338$; $p=0,014 < 0,05$ olduğu için **H₄ hipotezi kabul** edilmiştir. Dolayısıyla muhasebe denetiminin etkinliği yasal düzenlemeler ile arttığı ifadesi il değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu farklılığın hangi iller arasında olduğunu belirlemek için Post-Hoc testi yapılmıştır. Yapılan çoklu karşılaştırma testlerinden Tukey testi analiz sonuçları tablo 19'da gösterilmiştir.

Tablo 19. H₄ Post Hoc Testi

	Varyans Kaynağı		Ortalamaların Farkı	P
	Muhasebe Denetiminin Etkinliği Yasal Dzenlemeler ile Arttığı İfadesi	Antalya	Burdur	0,38776*
Isparta			-0,13757	0,660
Burdur		Antalya	-0,38776*	0,049
		Isparta	-0,52532*	0,015
Isparta		Antalya	0,13757	0,660
		Burdur	0,52532*	0,015

Tablo 19'da Antalya ilinin vermiş olduğu cevapların ortalamaları ile Burdur ilinin verdiği cevapların arasında ve Burdur ilinin verdiği cevapların ortalamaları ile Isparta ilinin verdiği cevaplar arasında anlamlı bir farklılığın olduğu gdrmlmüştür. Antalya ilinin vermiş olduğu cevapların ortalamaları ile Burdur ilinin verdiği cevaplar arasında anlamlılık düzeyi $P=0,049 \leq 0,05$ değerlerine göre ve Burdur ilinin vermiş olduğu cevapların ortalamaları ile Isparta ilinin verdiği cevaplar arasında anlamlılık düzeyi $P=0,015 < 0,05$ değerine göre gruplar arasında anlamlı bir fark vardır. Antalya, Isparta illeri arasında anlamlılık düzeyi $P=0,660 > 0,05$ değerlerine göre gruplar arasında anlamlı bir fark yoktur.

Tablo 20. H₅ Hipotezi Anova Testi

	Varyans Kaynağı	N	X	Ss	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F	P
Muhasebe Denetiminin Gerçeğe Uygun Belgelerin Hazırlanması Üzerinde Etkisinin Olması	Antalya	105	3,8190	0,70412	190,231	3,675	4,120	0,018
	Burdur	49	3,4082	1,22336				
	Isparta	54	3,4815	1,05938				
	Toplam	208	3,6346	0,95864				

Tablo 20'de muhasebe denetiminin gerçeğe uygun belgelerin hazırlanması üzerinde etkisinin olduğu ifadesinin il değişkenine göre bir farklılığın olup olmadığı One Way Anova testi ile analiz edilmiştir. Analiz sonucuna göre $F=4,120$; $p=0,018 < 0,05$ olduğu için **H₅ hipotezi kabul** edilmiştir. Dolayısıyla muhasebe denetiminin gerçeğe uygun belgelerin hazırlanması üzerinde etkisinin olduğu ifadesi il değişkenine göre Anlamlı bir farklılık göstermektedir. Yapılan çoklu karşılaştırma testlerinden Tukey testi analiz sonuçları tablo 21'de gösterilmiştir.

Tablo 21'de Antalya İli muhasebe meslek mensuplarının vermiş olduğu cevapların ortalamaları ile Burdur ili muhasebe meslek mensuplarının verdiği cevapların arasında anlamlı bir farklılığın olduğu gdrmlmüştür. Anlamlılık düzeyi Burdur ili için $P=0,034 < 0,05$ değerlerine göre gruplar arasında anlamlı bir fark vardır. Antalya, Isparta illeri arasında anlamlılık düzeyi $P=0,086 > 0,05$ ve Burdur, Isparta illeri arasında anlamlılık düzeyi $P=0,918 > 0,05$ değerlerine göre gruplar arasında anlamlı bir fark yoktur.

Tablo 21. H₅ Post Hoc Testi

Denetiminin Gerçeğe Uygun Belgelerin Hazırlanması Üzerinde Etkisinin Olması	Varyans Kaynağı		Ortalamaların Farkı	P
	Antalya	Burdur		0,41088*
Isparta			0,33757	0,086
Burdur	Antalya		-0,41088*	0,034
	Isparta		-0,07332	0,918
Isparta	Antalya		-0,33757	0,086
	Burdur		0,07332	0,918

Tablo 22. H₅ Hipotezi Anova Testi

Muhasebe Denetimi Çalışmalarından Sorumlu Kurumlar ile (TÜRMOB, KGK, Maliye) Uyumlu Bir Şekilde Çalışılması	Varyans Kaynağı	N	X	Ss	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F	P
	Antalya	105	2,4762	1,01995	285,495	7,689	5,836	0,003
	Burdur	49	3,0000	1,29099				
	Isparta	54	3,0370	1,24329				
	Toplam	208	2,7452	1,17440				

Tablo 22'de muhasebe denetimi çalışmalarından sorumlu kurumlar (türmob, kgk, maliye) uyumlu bir şekilde çalıştığı ifadesi il değişkenine göre farklılığın olup olmadığı One Way Anova testi ile analiz edilmiştir. Analiz sonucuna göre $F=5,836$; $p=0,003 < 0,05$ olduğu için **H₀ hipotezi kabul** edilmiştir. Dolayısıyla muhasebe denetimi çalışmalarından sorumlu kurumlar (TÜRMOB, KGK, Maliye) uyumlu bir şekilde çalıştığı ifadesi il değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Yapılan çoklu karşılaştırma testlerinden Tukey testi analiz sonuçları tablo 23'de gösterilmiştir.

Tablo 23. H₆ Post Hoc Testi

Muhasebe Denetimi Çalışmalarından Sorumlu Kurumlar (TÜRMOB, KGK, Maliye) Uyumlu Bir Şekilde Çalışması	Varyans Kaynağı		Ortalamaların Farkı	P
	Antalya	Burdur		-0,52381*
Isparta			-0,56085*	0,011
Burdur	Antalya		0,52381*	0,024
	Isparta		-0,03704	0,985
Isparta	Antalya		0,56085*	0,011
	Burdur		0,03704	0,985

Tablo 23'de Antalya ili muhasebe meslek mensuplarının vermiş olduğu cevapların ortalamaları ile Burdur ili muhasebe meslek mensuplarının verdiği cevapların arasında ve Isparta ilinin verdiği cevaplar arasında anlamlı bir farklılığın olduğu görülmüştür. Antalya ili muhasebe meslek mensuplarının vermiş olduğu cevapların ortalamaları ile Burdur ili muhasebe meslek mensuplarının verdiği cevaplar arasında anlamlılık düzeyi $P=0,024 < 0,05$ değerlerine göre ve Isparta ili muhasebe meslek mensuplarının verdiği cevaplar arasında anlamlılık düzeyi $P=0,011 < 0,05$ değerine göre gruplar arasında anlamlı bir fark vardır. Burdur, Isparta illeri arasında anlamlılık düzeyi $P=0,985 > 0,05$ değerlerine göre gruplar arasında anlamlı bir fark yoktur.

Tablo 24. H₇ Hipotezi Anova Testi

Türkiye'de Muhasebe Denetimi Çalışmaları Yeterince Etkin Olması	Varyans Kaynağı	N	X	Ss	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F	P
	Antalya	105	2,1048	1,02773	242,495	8,037	7,276	0,001
	Burdur	49	2,5306	1,02270				
	Isparta	54	2,7407	1,11905				
	Toplam	208	2,3702	1,08235				

Tablo 24'de Türkiye'de muhasebe denetimi çalışmaları yeterince etkin olduğu ifadesi il değişkenine göre bir farklılığın olup olmadığı One Way Anova testi ile analiz edilmiştir. Analiz sonucuna göre $F=7,276$; $p= 0,001 < 0,05$ olduğu için **H₇ hipotezi kabul** edilmiştir. Dolayısıyla Türkiye'de muhasebe denetimi çalışmaları yeterince etkin olduğu ifadesi il değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Yapılan çoklu karşılaştırma testlerinden Tukey testi analiz sonuçları tablo 25'da gösterilmiştir.

Tablo 25. H₇ Post Hoc Testi

Türkiye'de Muhasebe Denetimi Çalışmaları Yeterince Etkin Olması	Varyans Kaynağı		Ortalamaların Farkı	P
	Antalya	Burdur	-0,42585	0,052
Isparta		-0,63598*	0,001	
Burdur	Antalya	0,42585	0,052	
	Isparta	-0,21013	0,569	
Isparta	Antalya	0,63598*	0,001	
	Burdur	0,21013	0,569	

Tablo 25'da Antalya ili muhasebe meslek mensuplarının vermiş olduğu cevapların ortalamaları ile Isparta ili muhasebe meslek mensuplarının verdiği cevapların arasında anlamlı bir farklılığın olduğu görülmüştür. Anlamlılık düzeyi Isparta ili için $P= 0,001 < 0,05$ değerlerine göre gruplar arasında anlamlı bir fark vardır. Burdur, Antalya illeri arasında anlamlılık düzeyi $P= 0,052 > 0,05$ ve Burdur, Isparta illeri arasında anlamlılık düzeyi $P= 0,569 > 0,05$ değerlerine göre anlamlı bir fark yoktur.

Tablo 26. H₈ Hipotezi Anova Testi

Muhasebe Denetimi Mükelleflerin Haklarını Koruduğu İfadesi	Varyans Kaynağı	N	X	Ss	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F	P
	Antalya	105	3,6095	0,75314	173,231	2,554	3,114	0,047
	Burdur	49	3,3878	1,18702				
	Isparta	54	3,8333	0,88488				
	Toplam	208	3,6154	0,91480				

Tablo 26'de muhasebe denetimi mükelleflerin haklarını koruduğu ifadesi il değişkenine göre bir farklılığın olup olmadığı One Way Anova testi ile analiz edilmiştir. Analiz sonucuna göre $F=3,114$; $p= 0,047 \leq 0,05$ olduğu için H₈ hipotezi kabul edilmiştir. Dolayısıyla muhasebe denetimi mükelleflerin haklarını koruduğu ifadesi il değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Bu farklılığın hangi iller arasında olduğunu belirlemek için Post-Hoc testi yapılmıştır. Yapılan çoklu karşılaştırma testlerinden Tukey testi analiz sonuçları tablo 27'de gösterilmiştir.

Tablo 27. H₈ Post Hoc Testi

	Varyans Kaynağı		Ortalamaların Farkı	P
	Muhasebe Denetimi Mükelleflerin Haklarını Koruduğu İfadesi	Antalya	Burdur	0,22177
Isparta			-0,22381	0,305
Burdur		Antalya	-0,22177	0,335
		Isparta	-0,44558*	0,036
Isparta		Antalya	0,22381	0,305
		Burdur	0,44558*	0,036

Tablo 27'de Burdur ili muhasebe meslek mensuplarının vermiş olduğu cevapların ortalamaları ile ve Isparta ili muhasebe meslek mensuplarının verdiği cevapların arasında anlamlı bir farklılığın olduğu görülmüştür. Anlamlılık düzeyi Isparta ili için $P = 0,036 < 0,05$ değerlerine göre gruplar arasında anlamlı bir fark vardır. Antalya, Burdur illeri arasında anlamlılık düzeyi $P = 0,335 > 0,05$ ve Antalya, Isparta illeri arasında anlamlılık düzeyi $P = 0,305 > 0,05$ değerlerine göre gruplar arasında anlamlı bir fark yoktur.

Tablo 28. H₉ Hipotezi Anova Testi

Muhasebe Denetimi Muhasebe İlke Ve Kurallarının Tam Olarak Uygulanmasına Neden Olması	Varyans Kaynağı	N	X	Ss	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F	P
	Antalya	105	3,9238	0,59960	147,058	4,871	7,271	0,001
	Burdur	49	3,4286	1,25831				
	Isparta	54	3,9630	0,67189				
	Toplam	208	3,8173	0,84287				

Tablo 28'da muhasebe denetimi muhasebe ilke ve kurallarının tam olarak uygulanmasına neden olduğu ifadesi ile değişkenine göre bir farklılığın olup olmadığı One Way Anova testi ile analiz edilmiştir. Analiz sonucuna göre $F = 7,271$; $p = 0,001 < 0,05$ olduğu için H₉ hipotezi kabul edilmiştir. Dolayısıyla muhasebe denetimi muhasebe ilke ve kurallarının tam olarak uygulanmasına neden olduğu ifadesi ile değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu farklılığın hangi iller arasında olduğunu belirlemek için Post-Hoc testi yapılmıştır. Yapılan çoklu karşılaştırma testlerinden Tukey testi analiz sonuçları tablo 29'da gösterilmiştir.

Tablo 29. H₉ Post Hoc Testi

	Varyans Kaynağı		Ortalamaların Farkı	P
	Muhasebe Denetimi Muhasebe İlke ve Kurallarının Tam Olarak Uygulanmasına Neden Olduğu İfadesi	Antalya	Burdur	0,49524*
Isparta			-0,03915	0,956
Burdur		Antalya	-0,49524*	0,002
		Isparta	-0,53439*	0,003
Isparta		Antalya	0,03915	0,956
		Burdur	0,53439*	0,003

Tablo 29’da Antalya ili muhasebe meslek mensuplarının vermiş olduğu cevapların ortalamaları ile Burdur ili muhasebe meslek mensuplarının verdiği cevapların arasında ve Burdur ili muhasebe meslek mensuplarının verdiği cevapların ortalamaları ile Isparta ili muhasebe meslek mensuplarının verdiği cevaplar arasında anlamlı bir farklılığın olduğu görülmüştür. Antalya ili muhasebe meslek mensuplarının vermiş olduğu cevapların ortalamaları ile Burdur ili muhasebe meslek mensuplarının verdiği cevaplar arasında anlamlılık düzeyi $P=0,002<0,05$ değerlerine göre ve Burdur ili muhasebe meslek mensuplarının vermiş olduğu cevapların ortalamaları ile Isparta ili muhasebe meslek mensuplarının verdiği cevaplar arasında anlamlılık düzeyi $P=0,003<0,05$ değerine göre gruplar arasında anlamlı bir fark vardır. Antalya, Isparta illeri arasında anlamlılık düzeyi $P=0,956>0,05$ değerlerine göre gruplar arasında anlamlı bir fark yoktur.

Tablo 30. H_{10} Hipotezi Anova Testi

Muhasebe Denetimi ile İlgili Eğitimler Yeterli Olması	Varyans Kaynağı	N	X	Ss	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F	P
	Antalya	105	4,3048	0,79612	184,077	8,589	10,550	0,000
Burdur	49	3,5918	1,13502					
Isparta	54	4,0962	0,94301					
Toplam	208	4,0962	0,94301					

Tablo 30’da muhasebe denetimi ile ilgili eğitimler yeterli olmadığı ifadesi il değişkenine göre bir farklılığın olup olmadığı One Way Anova testi ile analiz edilmiştir. Analiz sonucuna göre $F=10,550$; $p=0,000<0,05$ olduğu için **H_{10} hipotezi kabul** edilmiştir. Dolayısıyla muhasebe denetimi ile ilgili eğitimler yeterli olmadığı ifadesi il değişkenine göre göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu farklılığın hangi iller arasında olduğunu belirlemek için Post-Hoc testi yapılmıştır. Yapılan oklu karşılaştırma testlerinden Tukey testi analiz sonuçları tablo 31’de gösterilmiştir.

Tablo 31. H_{10} Post Hoc Testi

Muhasebe Denetimi ile İlgili Eğitimler Yeterli Olmadığı İfadesi	Varyans Kaynağı		Ortalamaların Farkı	P
	Antalya	Burdur	0,71293*	0,000
Isparta		0,15661	0,555	
Burdur	Antalya	-0,71293*	0,000	
	Isparta	-0,55631*	0,006	
Isparta	Antalya	-0,15661	0,555	
	Burdur	0,55631*	0,006	

Tablo 31’de Antalya ili muhasebe meslek mensuplarının vermiş olduğu cevapların ortalamaları ve Burdur ili muhasebe meslek mensuplarının verdiği cevapların arasında ve Burdur ili muhasebe meslek mensuplarının verdiği cevapların ortalamaları ile Isparta ili muhasebe meslek mensuplarının verdiği cevaplar arasında anlamlı bir farklılığın olduğu görülmüştür. Antalya ili muhasebe meslek mensuplarının vermiş olduğu cevapların ortalamaları ile Burdur ili muhasebe meslek mensuplarının verdiği cevaplar arasında anlamlılık düzeyi $P=0,000<0,05$ değerlerine göre ve Burdur ili muhasebe meslek mensuplarının vermiş olduğu cevapların ortalamaları ile Isparta ili muhasebe meslek mensuplarının verdiği cevaplar arasında anlamlılık düzeyi $P=0,006<0,05$ değerine göre gruplar arasında anlamlı bir fark vardır. Antalya, Isparta illeri arasında anlamlılık düzeyi $P=0,555>0,05$ değerlerine göre gruplar arasında anlamlı bir fark yoktur.

Tablo 32. H_{11} Hipotezi Anova Testi

Muhasebe Denetimi Üzerinde Mesleki Deneyimin Etkisinin Önemli Olması	Varyans Kaynağı	N	X	Ss	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F	P
	Antalya	105	4,3810	0,78912	222,750	20,449	23,052	0,000
	Burdur	49	3,3265	1,26471				
	Isparta	54	4,3519	0,87216				
	Toplam	208	4,1250	1,03735				

Tablo 32'de muhasebe denetimi üzerinde mesleki deneyimin etkisinin önemli olduğu ifadesi il değişkenine göre bir farklılığın olup olmadığı One Way Anova testi ile analiz edilmiştir. Analiz sonucuna göre $F=23,052$; $p=0,000<0,05$ olduğu için H_{11} hipotezi kabul edilmiştir. Dolayısıyla de muhasebe denetimi üzerinde mesleki deneyimin etkisinin önemli olduğu ifadesi il değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu farklılığın hangi iller arasında olduğunu belirlemek için Post-Hoc testi yapılmıştır. Yapılan çoklu karşılaştırma testlerinden Tukey testi analiz sonuçları tablo 33'de gösterilmiştir.

Tablo 33. H_{11} Post Hoc Testi

Muhasebe Denetimi Üzerinde Mesleki Deneyimin Etkisinin Önemli Olduğu İfadesi	Varyans Kaynağı		Ortalamaların Farkı	P
	Antalya	Burdur		10,05442*
Isparta			0,02910	0,981
Burdur	Antalya		-10,05442*	0,000
	Isparta		-10,02532*	0,000
Isparta	Antalya		-0,02910	0,981
	Burdur		10,02532*	0,000

Tablo 33'de Antalya ili muhasebe meslek mensuplarının vermiş olduğu cevapların ortalamaları ile Burdur ili muhasebe meslek mensuplarının verdiği cevapların arasında ve Burdur ili muhasebe meslek mensuplarının verdiği cevapların ortalamaları ile Isparta ili muhasebe meslek mensuplarının verdiği cevaplar arasında anlamlı bir farklılığın olduğu görülmüştür. Antalya ili muhasebe meslek mensuplarının vermiş olduğu cevapların ortalamaları ile Burdur ili muhasebe meslek mensuplarının verdiği cevaplar arasında anlamlılık düzeyi $P=0,000<0,05$ değerlerine göre ve Burdur ili muhasebe meslek mensuplarının vermiş olduğu cevapların ortalamaları ile Isparta ili muhasebe meslek mensuplarının verdiği cevaplar arasında anlamlılık düzeyi $P=0,000<0,05$ değerine göre gruplar arasında anlamlı bir fark vardır. Antalya, Isparta illeri arasında anlamlılık düzeyi $P=0,981>0,05$ değerlerine göre gruplar arasında anlamlı bir fark yoktur.

Tablo 34'de muhasebe denetimine yönelik düzenlemelerde meslek mensuplarının görüşlerine başvurulması gerektiği ifadesi il değişkenine göre bir farklılığın olup olmadığı One Way Anova testi ile analiz edilmiştir. Analiz sonucuna göre $F=5,859$; $p=0,003<0,05$ olduğu için H_{12} hipotezi kabul edilmiştir. Dolayısıyla muhasebe denetimine yönelik düzenlemelerde meslek mensuplarının görüşlerine başvurulması gerektiği ifadesi il değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu farklılığın hangi iller arasında olduğunu belirlemek için Post-Hoc testi yapılmıştır. Yapılan çoklu karşılaştırma testlerinden Tukey testi analiz sonuçları tablo 35'te gösterilmiştir.

Tablo 34. H₁₂ Hipotezi Anova Testi

Muhasebe Denetimine Yönelik Düzenlemelerde Meslek Mensuplarının Görüşlerine Başvurulması Gerekmesi	Antalya	105	4,3619	0,79812	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F	P
	Antalya	105	4,3619	0,79812				
	Burdur	49	3,8571	1,24164				
	Isparta	54	3,9259	1,07899				
	Toplam	208	4,1298	1,01557				

Tablo 35. H₁₂ Post Hoc Testi

Muhasebe Denetimine Yönelik Düzenlemelerde Meslek Mensuplarının Görüşlerine Başvurulması Gerektiği İfadesi	Varyans Kaynağı		Ortalamaların Farkı	P
	Antalya	Burdur		0,50476*
Isparta			0,43598*	0,025
Burdur	Antalya		-0,50476*	0,010
	Isparta		-0,06878	0,934
Isparta	Antalya		-0,43598*	0,025
	Burdur		0,06878	0,934

Tablo 35'te Antalya ili muhasebe meslek mensuplarının vermiş olduğu cevapların ortalamaları ile ve Burdur ili muhasebe meslek mensuplarının verdiği cevapların arasında ve Isparta ili muhasebe meslek mensuplarının verdiği cevaplar arasında anlamlı bir farklılığın olduğu görülmüştür. Antalya ili muhasebe meslek mensuplarının vermiş olduğu cevapların ortalamaları ile Burdur ili muhasebe meslek mensuplarının verdiği cevaplar arasında anlamlılık düzeyi $P=0,010 < 0,05$ değerlerine göre ve Isparta ili muhasebe meslek mensuplarının verdiği cevaplar arasında anlamlılık düzeyi $P=0,025 < 0,05$ değerine göre gruplar arasında anlamlı bir fark vardır. Burdur, Isparta illeri arasında anlamlılık düzeyi $P=0,934 > 0,05$ değerlerine göre gruplar arasında anlamlı bir fark yoktur.

Tablo 36. H₁₃ Hipotezi Anova Testi

Muhasebe Denetimini Gerçekleştiren Meslek Mensuplarının Gerektiği Kadar Özen Göstermesi	Antalya	105	4,3619	0,79812	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F	P
	Antalya	105	4,3333	0,66023				
	Burdur	49	3,9184	1,41181				
	Isparta	54	4,2593	0,89411				
	Toplam	208	4,2163	0,95620				

Tablo 36'de muhasebe denetimini gerçekleştiren meslek mensuplarının gerektiği kadar özen gösterdikleri ifadesi il değişkenine göre bir farklılığın olup olmadığı One Way Anova testi ile analiz edilmiştir. Analiz sonucuna göre $F=3,291$; $p=0,039 < 0,05$ olduğu için **H₁₃ hipotezi kabul** edilmiştir. Dolayısıyla muhasebe denetimini gerçekleştiren meslek mensuplarının gerektiği kadar özen gösterdikleri ifadesi il değişkenine göre göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu farklılığın hangi iller arasında olduğunu belirlemek için Post-Hoc testi yapılmıştır. Yapılan çoklu

karşılaştırma testlerinden Tukey testi analiz sonuçları tablo 37’de gösterilmiştir.

Tablo 37. H_{13} Post Hoc Testi

Muhasebe Denetimini Gerçekleştiren Meslek Mensuplarının Gerektiği Kadar Özeni Gösterdikleri İfadesi	Varyans Kaynağı		Ortalamaların Farkı	P
	Antalya	Burdur		0,41497*
Isparta			0,07407	0,887
Burdur	Antalya		-0,41497*	0,032
	Isparta		-0,34089	0,163
Isparta	Antalya		-0,07407	0,887
	Burdur		0,34089	0,163

Tablo 37’de Antalya ili muhasebe meslek mensuplarının vermiş olduğu cevapların ortalamaları ile Burdur ili muhasebe meslek mensuplarının verdiği cevapların arasında anlamlı bir farklılığın olduğu görülmüştür. Antalya ili muhasebe meslek mensuplarının vermiş olduğu cevapların ortalamaları ile Burdur ili muhasebe meslek mensuplarının verdiği cevaplar arasında anlamlılık düzeyi $P= 0,032 < 0,05$ değerlerine göre gruplar arasında anlamlı bir fark vardır. Antalya, Isparta illeri arasında anlamlılık düzeyi $P= 0,887 > 0,05$ ve Burdur, Isparta illeri arasında anlamlılık düzeyi $P= 0,163 > 0,05$ değerlerine göre gruplar arasında anlamlı bir fark yoktur.

Yapılan analiz sonuçlarına göre desteklenen ve desteklenmeyen hipotezlerin tamamı aşağıdaki tablo 38’de özetlendiği gibidir.

Tablo 38. Analiz Sonuçlarına göre Hipotezlerin Kabul / Red Durumu

Hipotezler	Kabul / Red Durumu
H_1 : Meslek mensuplarına göre finansal raporların doğru, tarafsız ve güvenilir bir şekilde hazırlanmasında muhasebe denetiminin etkisi illere göre farklılık göstermektedir.	KABUL
H_2 : Meslek mensuplarına göre gerçeğe uygun belgelerin hazırlanmasında muhasebe denetiminin etkisi illere göre farklılık göstermektedir.	KABUL
H_3 : Meslek mensuplarına göre işletme üzerinde ortaya çıkması muhtemel olumsuzlukların erken tespit edilmesinde muhasebe denetiminin etkisi illere göre farklılık göstermektedir.	KABUL
H_4 : Meslek mensuplarına göre muhasebe denetimin etkinliğinin yasal düzenlemeler ile artması illere göre farklılık göstermektedir.	KABUL
H_5 : Meslek mensuplarına göre gerçeğe uygun belgelerin hazırlanmasında muhasebe denetiminin etkisi illere göre farklılık göstermektedir.	KABUL
H_6 : Meslek mensuplarına göre denetim konusunda çalışmalardan sorumlu kurumların (TÜRMOB, KGK, Maliye) birbirleri ile uyumlu bir şekilde çalışmasında muhasebe denetiminin etkisi illere göre farklılık göstermektedir.	KABUL
H_7 : Meslek mensuplarına göre Türkiye’de muhasebe denetimi çalışmalarının yeterince etkin olmasında muhasebe denetiminin etkisi illere göre farklılık göstermektedir.	KABUL
H_8 : Meslek mensuplarına göre mükelleflerin haklarının korunmasında muhasebe denetiminin etkisi illere göre farklılık göstermektedir.	KABUL

Tablo 38. Analiz Sonuılarına göre Hipotezlerin Kabul / Red Durumu (Devamı)

Hipotezler	Kabul / Red Durumu
H ₉ : Meslek mensuplarına göre, muhasebe ilke ve kurallarının tam olarak uygulanmasına neden olmasında muhasebe denetiminin etkisi illere göre farklılık göstermektedir.	KABUL
H ₁₀ : Meslek mensuplarına göre, muhasebe denetimi ile ilgili eğitimlerin yeterli olmaması illere göre farklılık göstermektedir.	KABUL
H ₁₁ : Meslek mensuplarına göre mesleki deneyimin muhasebe denetimi üzerinde etkisinin olması illere göre farklılık göstermektedir.	KABUL
H ₁₂ : Meslek mensuplarına göre, muhasebe denetimine yönelik düzenlemelerde meslek mensuplarının görüşlerine başvurulmasının gerekliliği illere göre farklılık göstermektedir.	KABUL
H ₁₃ : Meslek mensuplarına göre, muhasebe denetimi konusunda meslek mensuplarının gerektiği kadar özeni göstermeleri illere göre farklılık göstermektedir.	KABUL

Sonuç

Bağımsız denetim uygulaması 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu ile gelmiştir. Kamu Gözetim Kurumu denetim uygulamalarının yürütülmesinden yetkili kurumdur ve bağımsız denetim alanındaki gelişmelerle beraber bağımsız denetçi olmak isteyenlerle ilgili bir takım düzenlemeler getirilmiştir. Bu doğrultuda meslek mensupları ile KGK'nın belirttiği şartlara sahip olanlar denetçi belgesi alabilmektedir.

Araştırmada, meslek mensuplarının bağımsız denetime bakış aıllarını ölçmek için hazırlanan sorular analize tabi tutulmuştur. Meslek mensuplarının %34,1'i bağımsız denetim hakkında orta bilgi düzeyine sahiptir ve %69,7'si denetimle ilgili herhangi bir eğitim almamıştır. Bağımsız denetici mesleğini ifa etmeyi %51,9 oranında dşunmezken %23,3' kararsızdır. Meslek mensuplarına göre bağımsız denetçi eğitimleri ilk olarak TÜRMOB, ikinci olarak KGK tarafından verilmelidir.

Araştırmada toplam 13 hipotez oluşturulmuştur. Yapılan analizler sonucunda bütün hipotezler kabul edilmiştir. Meslek mensupları açısından;

- Finansal raporların doğru, tarafsız ve güvenilir bir şekilde hazırlanmasında,
- Gerçeğe uygun belgelerin hazırlanmasında,
- İşletme zerindeki ortaya çıkması muhtemel olumsuzlukların erken tespit edilmesinde,
- Muhasebe denetimin etkinliğinin yasal düzenlemeler ile artmasında,
- Gerçeğe uygun belgelerin hazırlanmasında,
- Denetim konusunda çalışmalardan sorumlu kurumların (TÜRMOB, KGK, Maliye) birbirleri ile uyumlu bir şekilde çalışmasında,
- Türkiye'de muhasebe denetimi çalışmalarının yeterince etkin olmasında,
- Mükelleflerin haklarının korunmasında,
- Muhasebe ilke ve kurallarının tam olarak uygulanmasına neden olmasında,
- Muhasebe denetimi ile ilgili eğitimlerin yeterli olmamasında,
- Mesleki deneyimin muhasebe denetimi üzerinde etkisinin olmasında,
- Muhasebe denetimine yönelik düzenlemelerde meslek mensuplarının görüşlerine başvurulmasının gerekliliğinde,

- Denetim konusunda muhasebe denetimi konusunda meslek mensuplarının gerektiği kadar özeni göstermelerinde illere göre farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Dolayısıyla araştırmada yer alan hipotezlerde yer alan ifadelerin il değişkenine göre farklılaşması istatistiksel olarak anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Bu farklılıkların ortaya çıkmasının nedeni olarak kültürel farklılıklar etkili olabileceği gibi, diğer nedenlerin araştırılması davranışsal ve bilişsel muhasebenin konusu olarak başka bir çalışmada araştırılabilir. Ayrıca bundan sonraki çalışmalarda aynı ölçek ile farklı bölgelerde muhasebe meslek mensuplarının bağımsız denetim konusundaki bakış açıları araştırılıp, bu çalışma sonuçları ile karşılaştırılarak ortaya çıkan farklılık ve benzerliklerin nedenlerinin araştırılmasının yapılması olasıdır.

Etik Beyanı

Bu makalede hiçbir insan çalışması sunulmamıştır.

Yazar Katkıları

Yazarlar bu çalışmaya katkıları olduğunu beyan etmiş ve yayın için onaylamışlardır.

Çıkar çatışması

Yazarlar, araştırmanın potansiyel bir çıkar çatışması olarak yorumlanabilecek ticari veya finansal ilişkilerin yokluğunda yürütüldüğünü beyan etmektedirler.

Kaynakça

- Acar, D., Senal, S., Usul, H. (2011). Bağımsız Denetim Kalitesi: Denetim Firmaları Üzerine Bir Araştırma. SÜ İİBF Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, Sayı 22, s. 273-306.
- Antalya YMM Odası Üye Listesi, <http://www.antalyaymmo.org.tr/faal-%C3%Bcyeler>
- Arıkboğa, D. Şişmanoğlu E. (2016). Türkiye’de Bağımsız Denetimde Mesleki Yargı Kullanımında Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri. Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi, Sayı 49, s. 29-48.
- Cengiz, S., Dinç, Y., Güngör S. (2017). Bağımsız Denetim Kalitesinin Finansal Performans Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi: Borsa İstanbul’da Bir Uygulama. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt 19, Sayı 9, s. 171-197.
- Demir, M., Çiçekay H., Arslan Ö., Arslan E. (2016). Muhasebe Meslek Mensuplarının Bağımsız Denetçilik Mesleği Hakkındaki Düşünceleri: Van İlinde Bir Araştırma. C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, Cilt 17, Sayı 1, s. 37-56.
- Dölen, T. (2015). Bağımsız Denetime Duyulan Güvenin ve Denetimin Bağımsızlığının Muhasebe Meslek Mensupları Açısından Değerlendirilmesi. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt 17, Sayı 2, s. 175-189.
- Enderoğlu, Ali Deniz, (2016), Muhasebe Denetiminde Muhasebe Meslek Mensuplarının Denetime Bakış Açısı, Okan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Güler, E. (2011). Faaliyet Alanlarının Kapsamına Göre Ayrılmış Bağımsız Denetim Firmalarının Uluslararası Denetim Standartları (ISA’s) ve Kurumsal Yönetim Uygulamaları Hakkındaki Görüşlerine İlişkin Bir Araştırma. Selçuk Üniversitesi İİBF Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, Sayı 21, s. 95-117.
- Güngörmüş, A.H., Ergin, H., Coşkun, A. (2016). Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerde Büyüme Stratejilerinin Bağımsız Denetime Yaklaşımına Etkisi. Yalova Üniversitesi Uluslararası Ticaret, Finans ve Lojistik Dergisi, Cilt 1, Sayı 1, s. 37-50.
- <https://www.surveysystem.com/sscalc.htm>, (Erişim Tarihi: 06.11.2018)

- Kalaycı, Ő. (2017). SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri. Asil Yayıncılık.
- Kamu Gözetim Kurumu, [Http://kgk.gov.tr](http://kgk.gov.tr), (Erişim Tarihi: 06.11.2018).
- Kardeş Selimoğlu, S., Yeşilçelebi G. (2014). Mesleki Aidiyetin Bağımsız Denetim Kalitesi Üzerine Etkisi: Bağımsız Denetçiler Üzerine Bir Araştırma. Muhasebe ve Finansman Dergisi, Sayı 64, s. 27-52.
- Özçelik, H., Şenol H., Aktürk H. (2014). Muhasebe Meslek Mensuplarının Bağımsız Denetim Alanındaki Güncel Gelişmelere Bakış Açıları ve Farkındalıkları Üzerine Bir Araştırma. Muhasebe Ve Finansman Dergisi, Sayı 62, s. 55-72.
- Özulucan, A., Keleş D., Arslan S. (2016). Muhasebe Meslek Mensuplarının 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda Yer Alan Bağımsız Denetim İle İlgili Hususlar Hakkındaki Görüşlerine Yönelik Ordu İlinde Bir Araştırma. Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Cilt 9, Sayı 1, s. 25-42.
- Sağlar, J., Yüce, D. (2015). Bağımsız Denetimde Kamu Gözetim Kurumunun Rolü ve Kurumdan Beklentilerin Tespitine Yönelik Bir Araştırma. Niğde Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Cilt 8, Sayı 3, s. 45-57.
- TÜRMOB, [https://Turmob.Org.Tr/İstatistikler/C8172e63-2bef-4919-A863-86e403bdf0a/Meslek-Mensubu-Dagilim-Tablosu-\(Sm-Smmm\)](https://Turmob.Org.Tr/İstatistikler/C8172e63-2bef-4919-A863-86e403bdf0a/Meslek-Mensubu-Dagilim-Tablosu-(Sm-Smmm))
- Uyar, S., Özdemir S.H. (2015). İşletmelerin Bağımsız Denetime Bakış Açılarına İlişkin Bir Araştırma. Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi, Cilt 7, Sayı 3, s. 117-123.

